

II. Vildt og Krybskytter.

Meddelt af S. Nygård.

I Rigsarkivet, Overjægermesterens Arkiv, Indkomne Breve Jagtvæsenet angående 1763—78, Pakken O—Ø, findes følgende Brev fra Spottrups mangeårige Ejer, den gamle Mogens Rosenkrantz, til Overjægermester Karl Kristian v. Gram.

Deres Excellence

Høy- og Velbaarne Hhr. Gchejme-Conferentz Raad
og Ober-jæger Mester!

Som Deres Excellences værdige og patriotiske Tænkemaade saavel for det almindelige Beste som og isærdeleshed det Deres Charge vedkommer er mig saavel som alle bekiendt, saa giver saadant mig den Frihed og Andledning at adressere mig til Deres Excellence og at forestille følgende:

Det er ey alleene de strenge og længe ud paa Foraaret andholdende Vintere, der have ruineret saavel det smaae Vildt af Harer og Agger-Høns som og det store Vildt, mens fornemmelig den uherlige Mis-Brug af Krybskøtterie, da der i nogle Foraar og særdeles i dette er falden saadan en Mængde af Sne, at Harerne nødvendig maa søge til Kaal-Haugerne og Agger-Hønsene omkring ved Huusene og Laderne, saa befindes det, at man i alle Byer heele Natten igiennem, særdeles naar det tillige er Maaneskin, kan høre bestandig Skyden, da Bunden i sine Torve- og Lyng Læsser practicerer ind i de omliggende Kiøbsteder saadan en Mængde af Harer og Agger-Høns, som [de] der sælger for 1 Mk. 12 Skl. og til sidst 8 Skl. af Harerne og Parret af Agger-Hønsene, saa at Borgerne der heele Vinteren igiennem meere med Vildt ere forsynede end De paa Landet, der have de vidtløftigste Jagt Distrikter, ja, det er befunden, at een Bunde i Thye i een Vinter haver til en Kiøbstæd Holstebroe solgt 60 Harer, som dog endelig til sidst af Etats-Raad Moldrup,

som der Jagt-berettiget, blev attrapperet, og som han var formuende saaledes haver maattet betale, at han derover er bleven ruineret. Hvad saadanne Krybe-Skøttere levner om Vinteren, skyde de om Foraaret paa Blade-Byg. Dette strekker sig endog til det store Vildt, thi i Steden for at jeg tilforn paa mine Reyser igiennem Vild-Banen her i Landet haver kundet see Rudeler af Hiorte og Hinde paa meere end 100 Stk., saa er det meget rart, at man paa heele Dags Reyser kan faae 3 a 4 at see, derimod kan man langs med Lande Veyen finde mange Stykker, som af saadanne Krybe-Skiøttere haver været andskudte og siden have lagt i Hederne og ere creperede og forraadnede.

Frugten af dette er, at Vildtet her i Egnene saavel som de fleste Steder nesten er udryddet, saa at i Steden for at man i de første Aaringer, jeg kom her at boe, kunde een Dag paa fælleds Jagt reyse meere end 20 Harer, kan man nu ride 2 a 3 Dage og have Umagge for at finde een.

Da dette nu er Skade saavel til Fornøjelse for Lib-Habere, der i forrige Tiider for Jagt Rettigheds Skyld dyre haver kjøbt og betalt Gods paa adskillige Steder, som og i Huus-Holdningen paa Landet, hvor man dog i den rette Tiid yndsker undertiiden at have noget Vildt paa Bordet, mens derimod de fleste nu maae aflegge at holde Skiøtter, siden det i ingen Maade lønner Umaggen.

Siden saadan Mis-Brug, som fast nu over alt er kommen i Skik, for den største Lib-Haber ey er muelig uden paa faae enkelte Steder at forrekomme, saa synes intet at kunde hindre dette, uden det maatte behage Hhs. Majestæt ved en Forordning at befale hver Proprietær paa sit Gods hos alle sine Bønder under vilkaarlig Straf at lade indkræve og udlevere alle de Bøsser, som hos dem findes, siden Bunden ey uden til saadan Mis-Brug og undertiiden ved Uforsigtighed at skyde Ild paa Byer, behøve saadant Gevær.

Det samme kunde andbefales Amt-Mændene og Herredts

Fogderne paa vidtløftige Strøe Godser og hos selv Eyere, de selv Eyere undtagen, der have indstenede Marker og Een Deels Eyendomme, hvilke det synes efter Jagt Forordningen at være tilladt at maae skyde derpaa.

Jeg indstiller da dette til Deres Excellences høye og gracieuse Godt-Befindende hvorvidt De maatte finde dette rimelig og practicable eller ikke, da jeg som en gammel Lib-Haber ey uden Ærgendes kan see den aldeles Ødelegelse, der skeer mod det stakkels Vildt, da dog en proportioneret Forraad deraf kan blandt andet regnes blandt et Lands Herligheder.

Jeg recommanderer mig i Deres Excellences bestandige Gracie og Resouvenance og forbliver med den fuldkommenste Høiyagtelse

Deres Excellences underdanige Tienere

Spøttrup d. 15. Februari 1774.

M. Rosencrandtz.
